

Motion till riksdagen 2016/17:2659

av **Magnus Oscarsson m.fl. (KD)**

Levande landsbygd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av de finansieringsmöjligheter som i dag finns beträffande privatpersoners, företags och andra aktörers möjligheter att investera i lokal företagsutveckling och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska regelbördan och se över skattesituationen för besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att dela in besöksnäringens verksamheter i de fyra kategorierna mat, logi, aktiviteter och transport och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsatt förbättra förutsättningarna för fler arbetstillfällen inom hästnäringen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda myndigheter bör utveckla instrument och riktlinjer så att lokala kontrakt kan spridas och initieras över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad samverkan mellan polisen, kommunerna och lokalsamhället och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska låta utreda ett system för nedskrivning av studieskulder för den som bor i eller flyttar till stödområde A, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ytterligare underlätta för byggande i områden där betalningsförmåga finns men där traditionell bankfinansiering är svår att ordna och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgång till bredband på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgång till offentlig och kommersiell service och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samla myndigheter i servicecentrum och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad flexibilitet med bibehållen kvalitet inom skolväsendet på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverken för att öka samordningen mellan myndigheter och förbättra samverkan mellan offentliga och kommersiella aktörer för att åstadkomma en god offentlig och kommersiell service i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansvaret behöver tydliggöras kring vem som är skyldig att se till att radio- och telekommunikationer fungerar i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att landsbygdsfrågorna bör ha ett eget departement och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Utmaningarna för Sveriges landsbygd är stora och situationen ser väldigt olika ut beroende på vem som tillfrågas. Den skånska landsbygdsbon möter inte helt oväntat andra utmaningar än den som bor i glesbygden i Norrlands inland. Några landsbygdskommuner lyckas med att bryta vikande befolkningskurvor, andra kommuner åker fortfarande nedåt på den demografiska rutschkanan. Det politiken kan göra är att ge de bästa förutsättningarna, att stödja idéerna, främja ett starkt civilsamhälle, bidra till att forma ett gott förvaltarskap, förbättra kommunikationerna, underlätta företagandet och ta bort regelverk som missgynnar landsbygden. Men i grund och botten måste förändringarna främst komma från dem som lever sin vardag på landsbygden

Det finns många komponenter som är viktiga för att göra en bygd levande. Två av de viktigaste är skolan och affären. Vi har ett gemensamt ansvar för att dessa bägge institutioner kan leva kvar. Kommunen har ansvaret att finansiera och kvalitetssäkra skolan, men inte per automatik att driva den. För affärens fortlevnad krävs något annat – precis som vilket annat företag som helst drivs lanthandeln på sina egna förutsättningar. Vårt ansvar som konsumenter blir att handla lokalt, om vi vill att butiken ska leva vidare. Men det finns uppgifter som en lanthandel kan sköta på uppdrag av det offentliga – den möjligheten borde fler få upp ögonen för. Så kan knutpunkten i bygdens gemensamma liv bli ännu starkare. I arbetet med detta har landsbygdens och näringarnas intresseorganisationer viktiga roller att spela men inte minst måste kommuner och även regioner se dessa möjligheter och ta vara på dem.

Jordbruket är inte vilken näring som helst, dess uppdrag går långt utöver livsmedelsproduktion. Det ger ett mervärde till hela vårt land i form av aktivt miljö- och kulturbevarande. Landets jordbruksföretagare bidrar konkret till det långsiktiga förvaltarskapet som är en central del av Kristdemokraternas ideologi. De miljö- och landskapsvårdande insatser som sker genom jordbruket är en kollektiv nytthet som ger en förutsättning för en levande landsbygd även utanför jordbrukssektorn.

Ingen vet idag hur behoven kommer att se ut i framtiden, men ett är säkert: vi och våra barn kommer att gynnas av att vi vårdar våra åkrar, ängar och skogar. På ett eller annat sätt har de varit efterfrågade förr, är det idag och kommer vara det framgent.

I en tid då många känner pressen att få livspusslet att gå ihop behövs platser som ger oss möjligheter till avkoppling, tillfälle att ägna oss åt vår hälsa och våra prioriteringar. Det finns en rik potential för svensk landsbygd att vara en viktig del i arbetet med hälsa och friskvård. Det är angeläget att företag som vill satsa på grön rehabilitering och friskvård ges förutsättningar för detta i hela landet.

Företagandet är motorn för landsbygdsutveckling

Motorn på landet är den samma som i storstaden – ett välfungerande näringsliv. Mycket som krävs för att det ska fungera bra och frodas är lika för landsbygden och staden, men vissa saker särskiljer. Bland annat är många av landsbygdens företag i större utsträckning beroende av livsmedelslagstiftning och upphandlingslagstiftning och det är viktigt att svenska företag inte missgynnas av de upphandlingsregler som finns. Avstånden på landsbygden gör också att tillgången till miljövänliga drivmedel och rätten till reseavdrag är betydelsefull. Sverige är ett stort och glest befolkat land och vi måste ta hänsyn till detta i lagstiftningen. Det är därför viktigt att fortsätta diskussionen om hur de delar av landet som står för den största delen av vår råvaruproduktion får del av de resurser som genereras för att kunna utveckla bygden vidare. För att ett land ska fungera behöver också alla typer av kompetenser finnas representerade, alla delar i samhällskroppen behövs.

Vi vill att det genomförs en översyn av de finansieringsmöjligheter som i dag finns beträffande privatpersoners, företags och andra aktörers möjligheter i att investera i lokal företagsutveckling. Syftet är att underlätta att kapital investeras/reinvesteras på landsbygden. Vi vill också förbättra möjligheterna för att realisera olika former av lokala investeringsbolag, bygdekassor och andra initiativ som kommer underifrån och bygger på de lokala förutsättningarna. Så stärks civilsamhället, men även kunskapen och känslan för det gemensamma ansvar vi alla har för att vårt samhälle ska utvecklas väl.

Staten har att stifta lagar och regler för att trygga medborgarnas vällevnad. Men ibland blir lagar och regler hinder för utveckling. Vi måste hela tiden våga pröva nödvändigheten av lagar och regler och våga ta bort och förändra när det behövs för att inte hindra en positiv utveckling. Förutsättningen för en levande landsbygd är människors möjligheter att arbeta och försörja sig, att kunna förverkliga sina idéer och starta de företag man drömt om.

För att företagare ska kunna etablera sig i hela landet måste tekniken fungera. För att det ska vara möjligt att bo på landsbygden och jobba i tätorten måste vi ha en väl fungerande kollektivtrafik men också ge möjlighet till skäliga avdrag för resor i bygder som aldrig kommer att se täta buss- eller tåglinjer till och från staden eller tätorten.

Åtgärderna som behövs för att stärka landsbygdsföretagandet är i huvudsak de samma som för företagandet i stort. Kostnaderna för att anställa behöver minskas, arbetet med regelförenkling måste fortsätta och den ekonomiska tryggheten för egenföretagare stärkas. Det är av största vikt att kommunerna ger en god och snabb service till enskilda och företag. Vi vill att kommuner och myndigheter ska ha en tydlig tidsgräns inom vilken ett ärende ska hanteras. Det är positivt att flera myndigheter såsom Livsmedelsverket nu, sedan alliansregeringen initierat förenklingsarbetet, anpassat sitt arbetssätt så att antalet myndighetskontakter för den enskilda företagaren

kan begränsas. Landsbygdsföretagarna vinner värdefull tid på minskad administration, och förenklingsarbetet behöver fortsätta.

Kapitalförsörjningen för landsbygdsföretag behöver underlättas. Bland annat behöver en tydligare struktur skapas för de offentliga resurser som är riktade mot landsbygden och landsbygdsföretagen.

Konkurrensfrågor är viktiga i flera avseenden. Kommunerna ska inte bedriva sådan verksamhet som privata företag kan bedriva effektivt på en konkurrensutsatt marknad. Det är också väsentligt att små lokala producenter kan vara med och konkurrera med globala aktörer i upphandlingar. Inte minst mindre kommuner behöver i större utsträckning än i dag samverka kring upphandling för att ha tillgång till rätt kompetens – inte minst för att kunna ställa tydliga och adekvata krav när det gäller livsmedelsupphandling som kan stärka lokala producenter.

Kommunernas långsiktiga planer för strategisk markanvändning måste utformas så att olika typer av verksamheter kan samexistera. Planeringen behöver ske i samverkan med angränsande kommuner och särskild hänsyn måste tas till att åkermarken är en ändlig resurs.

Det är av största vikt att kommunerna ger en god och snabb service till enskilda och företag. Handläggningstidernas längd måste särskilt beaktas. Det arbete som görs i Regeringskansliet och hos myndigheter med att ”landsbygdsäkra” beslut behöver utvecklas och tydliggöras för att åstadkomma faktiska resultat och förbättringar för landsbygden.

Turism och upplevelser

En rad åtgärder behövs för att stimulera tillväxt inom besöks- och konferensnäringen. Att minska regelbördan och förbättra skattesituationen för besöksnäringen är en viktig del i detta, liksom att tillgängligheten i fråga om kollektivtrafik till viktiga turistmål förbättras. Det bör ses över hur momsatserna inom besöksnäringen kan harmoniseras. Turismen och övrig besöksnäring uppmuntras på olika sätt över landet, men regelverket för moms underlättar inte arbetet. Upplevelser har en moms på 25 procent. Kultur och transporter momsbeläggs med 6 procent. Restaurangmomsen halverades till 12 procent, men i övrigt för mötesindustrin har konferensarrangemang med tillhörande tjänster en moms på 25 procent medan logidelen för konferensdeltagarna beskattas med 12 procent. Viss mat som serveras till konferensdeltagare beskattas med 12 procent, annan med 25. Särskilda regler gäller för ideella föreningar, studieförbund eller företag. Momsen bör vara enkel att hantera för både företag och privatpersoner. Möjligheten att t.ex. dela in besöksnäringens verksamheter i de fyra kategorierna mat, logi, aktiviteter och transport bör utredas.

Hästnäringen och ridsporten är en livskraftig del av landsbygdsföretagandet. Utvecklingen har varit stark under senare årtionden men det finns skäl att fortsatt förbättra förutsättningarna för fler arbetstillfällen i dessa verksamheter. En möjlighet vore att ridsporten likt aktiviteter på gym ska vara avdragsgill när den bedrivs i motionssyfte och en friskvårdsförmån som kan bekostas av arbetsgivaren. Det behövs också en fortsatt satsning på utbildningen inom hästsektorn gällande den hippologiska högskoleutbildningen, hovslagarutbildningen och utbildningen av ridinstruktörer.

Lokala kontrakt

Ett sätt att uppvärdera landsbygden och tjänsterna från landsbygdsföretagen är att sluta lokala kontrakt. För att utveckla och bevara svenska livsmedel bör lokala kontrakt uppmuntras mellan handlare på orten, konsument och producent. Detta skulle bidra till en levande landsbygd med en god produktion av livsmedel och lokala produkter av god kvalitet.

Lokala kontrakt utvecklar närmarknaden, ökar konsumentmakten och ger producenterna ökad försäljningsvinst. I ett lokalt kontrakt kan konsumenten ange värdet av ekosystemtjänster och det lokala lantbrukets mervärde i kronor och ören.

Framtagandet av lokala kontrakt kan stödjas genom landsbygdsprogrammet. Det är viktigt att berörda myndigheter utvecklar instrument och riktlinjer så att lokala kontrakt kan spridas och initieras över hela landet.

Trygghet på landsbygden

Alla i Sverige ska kunna känna sig trygga på den plats de valt att bo. Därför satsar Kristdemokraterna i vår budgetmotion 4,4 miljarder kronor ytterligare på polisen under kommande fyraårsperiod. Målsättningen måste vara att människor lever med tryggheten och vetskapen om att när olyckor eller brott sker ska polis, räddningstjänst och ambulans kunna vara på plats inom rimlig tid. Vi har alla rätt att förvänta oss att servicen på dessa områden är god oavsett var i landet vi valt att bo – därför behövs tydliga satsningar. Polis och räddningstjänst ska finnas i hela landet och vara tillgängliga dygnet runt, året om.

Polisen måste bli synligare och mer tillgänglig även för landsbygdens invånare. Det får inte vara så att brott inte polisanmäls för att ”de kommer ju ändå inte”. Eller att lanthandlaren inte vågar fortsätta sin verksamhet på grund av oron för att bli rånad. Vardagsbrott måste utredas och hela rättskedjan fungera i hela landet. Kommunernas och det civila samhällets samverkan med polisen behöver öka, vi vill se en utveckling av de samverkansavtal som i dag skrivs mellan polis och kommuner, vi ser också behovet av att utveckla det brottsförebyggande arbetet i kommunerna.

Räddningstjänsten är en annan mycket basal funktion där behovet av att hitta nya flexibla lösningar är avgörande, det gäller inte minst bemanningen i våra deltidskårer. Satsningar på att värva personal till deltidsbrandkårerna ska stimuleras. En översyn av hur utbildningen och tjänster kan kombineras med andra tjänster inom kommunerna behöver genomföras.

Tillgången till ambulanssjukvård är mycket viktig, liksom vikten av att så många som möjligt är utbildade i första hjälpen och hjärtstartare.

För säkerhet och framkomlighet krävs också fungerande fysisk infrastruktur och kommunikationskanaler. Ansvaret behöver tydliggöras kring vem som är skyldig att se till att telekommunikationerna fungerar i hela landet. Sveriges Radios samtliga sändare måste hålla tillräcklig styrka så att sändningar kan nå ut i hela landet; detta är inte minst en viktig fråga för landets krisberedskap.

Lättade skattebördor för landsbygden

Ingen extra skatt på handelsgödsel

Beskedet från regeringen har varit minst sagt svajiga när det gäller planerna på att återinföra den skatt på handelsgödsel som alliansregeringen avskaffade 2010. I budgetpropositionen för 2015 flaggade regeringen för att en skatt på handelsgödsel skulle införas den 1 januari 2016, men efter att det stod klart att en majoritet i riksdagen motsätter sig detta talar nu regeringen i stället om återinförelse av skatten från och med 2017. Det är belagt att skatten inte har någon inverkan på användningen av handelsgödsel, och därmed inte heller någon miljömässig effekt. Dess effekt är istället sämre konkurrenskraft för svenska lantbrukare, vilket i förlängningen innebär ännu mindre svenskproducerad mat i butikshyllorna och färre arbetstillfällen inom livsmedelssektorn. Vi kräver därför att regeringen ger löfte om att inte återinföra skatten på handelsgödsel.

Drivmedelsskatt

Regeringen genomför dramatiska höjningar av drivmedelsskatten. Att använda skatteverket, en så kallad grön skatteväxling, för att motverka det som är skadligt för miljön och istället sträva efter lägre beskattning av arbete är enligt Kristdemokraterna motiverat. Men en så kraftig höjning av bensin- och dieselskatterna som regeringen gör får negativa konsekvenser för de som bor på landsbygden och är beroende av bilen för att ta sig till jobbet eller skjutsa barnen till skolan. Vi föreslår istället en väsentligt lägre höjning av bensin- och dieselskatten i jämförelse med regeringen.

Höjd milersättning

Kristdemokraterna vill underlätta livet på lands- och glesbygden. Vi är väl medvetna om att kollektivtrafiken utanför storstäderna oftast kräver tillgång till bil för att livet ska fungera. Vi vill därför inte tvinga människor att ställa av bilen. Kristdemokraterna vill underlätta och förbättra möjligheterna till arbetspendling genom att höja milersättningen för arbetsresor till 22 kronor per mil.

Mer attraktivt att bo på landsbygden

Vi föreslår nedan en rad konkreta åtgärder för att öka attraktiviteten att flytta till eller bo kvar på landsbygden. Därutöver finns på flera områden ett behov av förändringar och utveckling för att möta landsbygdens behov och möjligheter. Olika instrument som möjliggör att lokalsamhället ska kunna få del av den vinst från olika verksamheter som etableras i området bör utvecklas, t.ex. med ”bygdepengen” vid vindkraftsetableringar som förebild. Vi vill ytterligare underlätta för enskilda att sälja el producerad på den egna fastigheten till elnätet.

Nedskrivning av studieskulder

Ett system för nedskrivning av studieskulder för den som bor i eller flyttar till stödområde A (Norrlands inland och delar av inre Svealand) bör utredas. Idag överger många yngre personer landsbygden när de skaffat sig en högre utbildning. Detta gör det inte bara svårt för företag och kommuner att rekrytera nya medarbetare, det bidrar också till den befolkningsminskning som innebär svåra påfrestningar för kommunernas ekonomi och möjligheten att behålla en god service för dem som bor kvar. Det finns ett behov av att göra det mer attraktivt för unga akademiker att flytta till, och ta jobb i, en landsbygdskommun efter avslutad examen. Därför bör en modell för avskrivning av studielån utredas, exempelvis genom att man stegvis får sina studieskulder nedskrivna efter det att man bott i området i minst fem år i rad. En möjlig förebild finns i det norska systemet med Tiltakszonen, som infördes år 1990 i nordligaste Norge, som bl.a. innefattar nedskrivning av studielån i syfte att göra det mer attraktivt att bo, arbeta och driva näringsverksamhet i det berörda glesbefolkade området.

Avskaffa taxeringsvärdena

Den första januari 2008 avskaffade regeringen på kristdemokratiskt initiativ den statliga fastighetsskatten. Fastighetsskatten var oförutsägbar och beskattade värden som inte motsvarades av några löpande inkomster. Detta bidrog till att många människor upplevde en växande oro för möjligheten att kunna bo kvar i sitt hus. Med ett bostadsområdets växande popularitet bidrog fastighetsskatten till socioekonomisk segregation då de som inte längre hade råd med skatten tvingades flytta. Skatten slog blint och var ett exempel på en illegitim skatt som saknade förankring i folkdjuret.

Trots att fastighetsskatten bytts mot en kommunal fastighetsavgift finns taxeringsvärdessystemet fortfarande kvar och skapar krångel för enskilda småhusägare. Därmed finns också den struktur kvar som skulle kunna användas för att återinföra det gamla fastighetsskattesystemet. Idag finns liten anledning att behålla taxeringsvärdessystemet, varför vi föreslår att det bör avskaffas.

Underlätta byggande

Kristdemokraterna lyckades i regeringsställning höja de statliga kreditgarantier som finns att tillgå för byggande i områden där marknadsvärdet inte tydligt överstiger produktionskostnaderna. Detta instrument bör utvecklas ytterligare för att underlätta för byggande i områden där betalningsförmåga finns men där traditionell bankfinansiering är svår att ordna. Fortsatt arbete med regelförenkling och ökad industrialisering av byggandet behövs för att pressa produktionskostnaderna och därmed underlätta byggande i gles- och landsbygd.

Tillgång till internet

Kristdemokraterna vill att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter, vilket förutsätter att det finns tillgång till ett robust bredband i hela landet som har hög överföringskapacitet. Därför satsar Kristdemokraterna årligen 50 miljoner kronor mer än vad regeringen gör på bredbandsutbyggnad framför allt i glesbygd och på landsbygden, i jämförelse med regeringens proposition.

Vi vill också se en fortsatt satsning på bredbandskoordinatorer. Koordinatorerna ska fungera som en kontaktpunkt för bredbandsfrågor i länen för både offentliga och privata aktörer. Detta är en viktig satsning för att förbättra möjligheterna till bredband i hela Sverige.

En förutsättning för att kunna driva företag på ett effektivt sätt – och i ökande utsträckning för den dagliga livsföringen i övrigt – är pålitlig och snabb internetuppkoppling. Fortfarande saknar stora delar av landet tillgång till bredband, och utbyggnadstakten skiljer sig stort mellan olika delar av landet. För att i ett kortare perspektiv kraftigt öka tillgången till bredband med hög överföringskapacitet behöver frekvensutrymmet för mobila lösningar utökas. Det s.k. 700 MHz-bandet bör så snart som möjligt auktioneras ut för att användas för elektroniska kommunikationer med fullgod bredbandstäckning också i glesbefolkade områden.

Tillgång till bredband med hög överföringshastighet är en förutsättning för att människor ska kunna driva företag, jobba och studera på distans. Alliansregeringen gjorde stora satsningar på bredband inom ramen för landsbygdsprogrammet, och arbetet med att förbättra bredbandstäckningen måste fortsätta. Målet är att minst 90 procent av alla hushåll och företag i Sverige ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020.

Telia har påbörjat en avveckling av det fasta telefonnätet i syfte att ersätta detta med fiber eller mobil teknik. Det innebär att Telia i vissa områden exempelvis ersätter vanlig fast telefoni med lösningar via mobilnätet, och bredband via telejacket (ADSL) med fiber eller mobilt bredband. Detta har medfört att många abonnenter som tidigare haft fungerande bredbandstäckning förlorat denna. Inom kort väntas ytterligare tusentals abonnenter bli utan fungerande bredband, då Telia fortskrider med sina planer på att montera ned kopparnätet. Under hösten 2016 väntas Telia avveckla fast telefoni och bredband i 29 kommuner, vilket kommer att drabba nära 70 procent av de landsbygdsboende, enligt en rundringning som Land Lantbruk har gjort. Under året kommer Telia att klippa koppartråden för totalt 10 000 abonnenter runt om i landet. Tyvärr är det bara början. Telia har nämligen lovat att fortsätta klippa av koppartråden för cirka 12 500 abonnenter 2017. När det fasta bredbandet försvinner uppstår stora merkostnader för abonnenten, som tvingas gå över till en mobil bredbandslösning (om en sådan är möjlig). Det borde kunna ses som självklart att inte klippa det fasta kopparnätet innan ett fungerande alternativ finns på plats i det enskilda fallet. Det kan lätt ses som ett uttryck för storstadens arrogans när det gamla nätet tas bort innan ett nytt fast fibernät finns på plats.

Ett alternativ skulle kunna vara utbyggt mobilt bredband i glesbygd. Enligt PTS själv är 700-bandet särskilt gynnsamt för mobila bredbandstjänster i glesbygd. År 2014 beslöt regeringen att öppna upp 700-bandet för mobilt bredband från år 2017. Det är nu viktigt att regeringen snabbar på processen med att öppna upp 700-bandet. Det är viktigt att regeringen fullföljer arbetet med detta för att nå det uppsatta bredbandsmålet till 2020.

Tillgång till offentlig och kommersiell service

Vi har demokratiskt fattat beslut om hur vårt gemensamma skydds nät ska se ut och vilka myndigheter som har vilket ansvar i detta nät. Vår tilltro till den offentliga

servicen är stark och vi räknar med att den ska gälla lika för alla i hela landet. Dessvärre finns det orostecken som pekar på att så inte är fallet idag. Tillgången till den offentliga servicen är inte längre självklar för alla. Det måste förändras.

Samla myndigheter i servicecentra

Servicecentra är ett bra sätt att samla olika myndigheters service så att basala myndighetstjänster finns att tillgå runt om i landet. Åtgärder bör utvidgas för att främja sådan myndighetssamverkan. Kommuner och statliga myndigheter bör samordna sin grundläggande service till medborgare och företag genom att samarbeta i lokala servicecenter. Som komplement till servicecentren bör servicepunkter inrättas i samarbete med det lokala näringslivet och det civila samhället, samt att Posten får i uppdrag att tillhandahålla mobila servicepunkter till dem som bor utefter lantbrevbärlinjer. En av förutsättningarna för att stävja utflyttningen från små orter är att skapa förutsättningar som gör livet i glesbygden enklare att leva. Rimliga avstånd till grundläggande service, såväl offentlig som kommersiell, ger fler den praktiska möjligheten att bo kvar på landet – eller att flytta dit.

De viktigaste statliga aktörerna och myndigheterna, främst polisen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, ska finnas i princip i alla kommuner. Samverkan mellan kommuner behöver utvecklas, så att man tar tillvara de möjligheter som finns för att erbjuda medborgarna en så god service som möjligt och hushålla med de ekonomiska resurserna. Alternativa möjligheterna att resa kollektivt på landsbygden behöver utvecklas. Nya samverkansmodeller måste prövas där offentliga resor som sjukresor och skolskjutsar kan kombineras med privata resor; ett stort mått av innovativt arbete måste vara tillåtet för att hitta framtidens lösningar.

Upprätthållandet av en grundläggande servicenivå över hela landet är viktigt för att människor ska känna sig trygga och för att livet utanför tätorterna ska fungera. Basal offentlig service ska vara lätt tillgänglig för alla i landet och vi vill därför underlätta för myndigheter och kommuner att samarbeta kring detta. Ett bra sätt är att upprätta så kallade servicecentra i anslutning till den lokala lanthandeln eller andra etablerade samlingspunkter i landsortssamhällena.

Förskola och skola

Sveriges alla föräldrar måste myndigförklaras. Det är de som ska ha makten att styra över vilken barnomsorg som just deras familj är i behov av. Självklart ska föräldrarna få del av kommunens barnomsorgspeng när de själva står för omsorgen för sina barn, och givetvis ska familjepolitiken ta särskild hänsyn till de fall där båda föräldrarna arbetar i anslutning till hemmet. Inte minst gäller detta för lantbruksföretagare där båda arbetar på gården. De måste kunna få tillgodogöra sig barnomsorgspengen för egen del för att kanske kunna anställa en medarbetare till i företaget.

Ett bekymmer för många familjer på landsbygden är avståndet till barnens skola. Tillämpningen av de dispensmöjligheter som finns när det gäller att starta en friskola med lägre elevantal i glesbygdsområden bör vara generösa så länge som bibehållen kvalitet kan garanteras. Kommunerna bör ges ökade möjligheter att skapa flexibla lösningar för att uppfylla skolplikten, exempelvis skolundervisning fyra dagar i veckan

för mindre barn med lång resväg. Vi vill även att det ska vara möjligt för en skola att ta emot elever från två länder i gränsbygder.

Vi ser vikten av att värna tillgången till öppen förskola på landsbygden, som gärna kan drivas i samverkan med det civila samhället. Skolan ska ge insikt i och kunskap om föreningsliv och entreprenörskap, värden som är grundläggande för en fortsatt livskraftig landsbygd.

Att åldras på landet

Människorna som finns nära oss är oftast de som är av helt avgörande betydelse för vår utveckling, inte minst därför är möten mellan generationer så viktiga. Den äldre generationen är tvivelsutan en tillgång för barnens uppväxt. Äldres boende ska präglas av valfrihet, vilket ställer särskilda krav på landsbygden där ofta långa avstånd försvårar tillgång till vård och omsorg. Det offentliga ska samordna sina resurser för att på bästa sätt stötta de äldre som vill bo kvar i sin hemmiljö. Samtidigt behöver fler seniorboenden byggas på landsbygden, gärna i samverkan med civilsamhällets aktörer. Det frigör i sin tur bostäder som möjliggör för ungdomar att bo kvar alternativt bosätta sig på landsbygden.

Kommersiell service

Stat och kommun behöver samverka med det lokala näringslivet och det civila samhället för att skapa förutsättningar för en grundläggande kommersiell service utifrån den lokala bygdens förutsättningar. Riskerna att inte alla ska få del av teknikutvecklingen och möjligheterna som denna för med sig måste minimeras. Teknislösningarna kommer att se olika ut beroende på var vi bor i landet men ingen får ställas utanför dessa möjligheter, det kan vi aldrig acceptera.

I vissa glesbygder är förutsättningarna begränsade för att kommersiella aktörer ska kunna bidra till och skapa en god tillgång till kommersiell service. Kristdemokraterna ökar därför stödet till kommersiell service på landsbygden med 40 miljoner kronor per år 2017–2020, vilket är 4 miljoner kronor mer än vad regeringens satsar i sin budget. Vi vill också se över regelverken för att öka samordningen mellan myndigheter och förbättra samverkan mellan offentliga och kommersiella aktörer för att åstadkomma en god offentlig och kommersiell service i hela landet.

På små orter med högt besöksstryck säsongsvist behövs även betalningslösningar som innefattar tillgång till kontanter, till exempel genom att det finns uttagsautomater och möjlighet till kortbetalning. Det är också viktigt att utveckla betalningsmöjligheter via sms eller internet för att åka med kollektivtrafiken.

Återupprätta Landsbygdsdepartementet

Jordbruket är centralt för sysselsättningen på landsbygden och inom livsmedelssektorn. För att trygga livsmedelsproduktionen för framtiden måste det slås fast att den odlade jorden är en oersättlig och livsviktig resurs. Ur ett globalt perspektiv är det också långsiktigt nödvändigt att åkermarken i Sverige och Europa finns tillgänglig att brukas för livsmedelsproduktion.

Sveriges regering prioriterar tyvärr inte landsbygden särskilt högt. Det är anmärkningsvärt, inte minst med tanke på att en tredjedel av landets befolkning bor och lever sina liv i glesbygd och landsbygd. Att regeringen lade ned Landsbygdsdepartementet är ett tydligt exempel på hur den prioriterar. Frågor som är avgörande för vardagslivet och livskvaliteten hos en mycket betydande del av befolkningen sätts längre ned på agendan. Livet på landet har andra förutsättningar, andra utmaningar och andra möjligheter än livet i en tätort. Jordbruk, skogsbruk och fiskerinäringen är förutsättningar för att hela Sverige ska leva, men landsbygdspolitiken är betydligt mer än bara näringspolitik. I politiken för landsbygden behövs ett helhetstänk med människan i centrum. Självklart bör landsbygdsfrågorna ha ett eget departement med en egen minister.

Magnus Oscarsson (KD)

Annika Eclund (KD)

Aron Modig (KD)

Roland Utbult (KD)

Emma Henriksson (KD)

Lars-Axel Nordell (KD)